

تا ابد اندوه

نگاهی کوتاه به دلایل سوگواری شیعیان
در ایام فاطمیه

به اهتمام:
سید مجتبی موسوی راد

موسوی راد، سید مجتبی، ۱۳۵۴
تا ابد اندوه، نگاهی کوتاه به دلایل سوگواری شیعیان در ایام فاطمیه / به
اهتمام سید مجتبی موسوی راد؛ تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر،
۱۳۸۴.

ISBN: 964 - 7965 - 65 - 6

ص. ۲۲

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. فاطمه زهرا علیها السلام، قبل از هجرت - ۱۱ ق. احادیث. ۲. فاطمه زهرا علیها السلام،

۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. مصائب. ۳. امامت. الف. عنوان.

۲۹۷/۹۷۲

ش ۷ / ج ۲ / BP ۲۷

م ۸۳ - ۲۳۲۲۵

کتابخانه ملی ایران

شابک ۶-۶۵-۷۹۶۵-۹۶۴ ISBN 964 - 7965 - 65 - 6

تا ابد اندوه

مؤلف: سید مجتبی موسوی راد

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

حروفچینی و صفحه آرائی: شبیر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۴

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

چاپ: زنبق

وب سایت: <http://www.monir.com>

پست الکترونیک: info@monir.com

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه آبسردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹ - تلفن و فاکس: ۷۵۲۱۸۳۶ (۳ خط)

دیگر مراکز پخش: نشر لیک معارف: ۶۹۵۰۰۱۰ • نشر افاق: ۲۸۳۷۰۳۵

۴۵۰ تومان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقديم به

حضرت زهرا سلام الله علیها

که تا لحظه شهادتش،

بیشترین رنج ما را از سقیفه کشید.

گروه طرح و تحقیق اطمینه

فهرست

- گفتار یکم: مهرورزی به اهل بیت علیهم السلام، برترین توصیه رسول خدا صلی الله علیه و آله ۷
- مقدمه ۹
- آخرین سخن رسول خدا صلی الله علیه و آله ۱۰
- بهترین اَمّت من ۱۰
- دشمنی با رسول خدا صلی الله علیه و آله ۱۱
- یک پیمان نجات بخش ۱۲
- آزمونِ دشوار ۱۲
- پایه و شروع مسلمانی ۱۳
- یکی از چهار سؤالِ ویژه روز جزا ۱۳
- بهانه شفاعت ۱۴
- گفتار دوم: حضرت زهرا علیها السلام، برترین مصداق اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله ۱۵
- روشن تر از آفتاب ۱۷

- ۱۸ اعتراف زمخشری
- ۱۹ گفتار سوم: سوگواری در ایام فاطمیه، نماد مهرورزی به حضرت زهرا علیها السلام ...
- ۲۱ چرا ماتم؟
- ۲۲ نمونه اول: گریه حضرت یعقوب علیه السلام بر فرزندش یوسف علیه السلام ...
- ۲۴ سالیان گریه حضرت یعقوب علیه السلام ...
- ۲۵ نگاه امام سجاد علیه السلام از زاویه‌ای دیگر ...
- ۲۷ نمونه دوم: گریه رسول خدا صلی الله علیه و آله بر عمویش حمزه ...
- ۲۸ نقل اول ...
- ۲۹ نقل دوم ...
- ۳۱ چکیده مباحث

گفتار یکم

مهرورزی به اهل بیت علیهم السلام،

برترین توصیه رسول خدا صلی الله علیه و آله

مقدمه

رعایت حقوق اهل بیت پیامبر علیهم السلام، در میان تمام توصیه‌های نبوی، جایگاهی والا را به خود اختصاص داده و در نتیجه «مهرورزی به اهل بیت علیهم السلام» به عنوان بارزترین مصداق رعایت حقوق ایشان، از اهمیت بی‌نظیری برخوردار گشته است.

از سوی دیگر، محبت و مودت به اهل بیت علیهم السلام - که هم عقیده است و هم عمل - از پشتوانه‌ی روایی و حدیثی مستحکمی در میان منابع عامه و امامیه بهره‌مند می‌باشد.

این احادیث، که به تواتر معنوی در منابع شیعه و سنی ذکر شده‌اند، بر اهمیت و جایگاه «محبت و مودت به اهل بیت علیهم السلام» تأکید ویژه‌ای ورزیده‌اند.

توصیه‌های رسول خدا صلی الله علیه و آله به رعایت حقوق اهل بیت علیهم السلام از یک سو، و احادیث حاکی از منزلت والای مهرورزی به اهل بیت علیهم السلام از سوی دیگر، موجب گردیده تا «محبت و مودت به اهل بیت علیهم السلام» مورد توجه ویژه پیروان راستین اسلام قرار گیرد.

آخرین سخن رسول خدا ﷺ

آخِرُ مَا تَكَلَّمُ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَخْلُقُونِي فِي أَهْلِ بَيْتِي.^۱
 آخرین مطلبی که رسول خدا ﷺ بیان فرمودند این بود که:
 شما نیز روش مرا درباره اهل بیتم به کار گیرید.

وصیت، علاوه بر این که نشانگر اهمیت موضوع است، از پیوند قلبی و روحی فرد با آن موضوع نیز، خبر می دهد و این خود دلیلی بر بلندی جایگاه «حُبِّ اهل بیت ﷺ» در دیدگاه رسول خدا ﷺ است.

بهترین اُمت من

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مِنْ بَعْدِي.^۲
 رسول خدا ﷺ فرمودند: بهترین شما، بهترینتان برای اهل بیت من، پس از من است.

۱ - فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۱؛ به نقل از: مجمع الزوائد، جلد ۹، صفحه ۱۶۳؛ صواعق المحرقة، صفحه ۹۰ و صفحه ۱۳۶.

۲ - فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۱؛ به نقل از: فیض القدير، جلد ۳، صفحه ۴۹۷.

۳ - احقاق الحق، جلد ۹، صفحه ۴۴۶ به بعد؛ به نقل از: صواعق المحرقة؛ مجمع الزوائد؛ ارجح المطالب.

جای تأسف است که آن چه در منابع مذکور آمده، در چاپ های جدید همان کتب و یا در لوح های فشرده مربوط، غالباً حذف شده است و بدین ترتیب، سندی دیگر بر مظلومیت اهل بیت ﷺ رقم خورده است.

برای نمونه: رک: موسوعة الحديث الشريف، اصدار الاول، ۱۹۹۱ - ۱۹۹۶، احادیث شرکت المجموعة العالمية.

گفتار یکم: مهرورزی به اهل بیت علیهم السلام، برترین توصیه رسول خدا صلی الله علیه و آله * ۱۱

این معیار روشن و صریح، خطی است که مرز خیر و شر را تعریف می‌کند و ملاک اصلی نکویی را «خوبی کردن به اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله» می‌داند.

اگرچه، تنها گروه اندکی این گونه سفارش‌ها را جدی گرفته‌اند، اما رسول خدا صلی الله علیه و آله، بر آن توصیه اکید فرموده‌اند. نمونه دیگر از این وصایا، حدیث ذیل است:

دشمنی با رسول خدا صلی الله علیه و آله

إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اسْتَوْصُوا بِأَهْلِ بَيْتِي خَيْرًا، فَإِنِّي أُخَاصِمُكُمْ عَنْهُمْ غَدًا، وَمَنْ أَكُنْ خَصْمَهُ أَخَصَّمَهُ وَمَنْ أَخَصَّمَهُ دَخَلَ النَّارَ.^۱

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: توصیه «نیکی به اهل بیتم» را بپذیرید، چرا که فردا (قیامت)، شما را به دشمنی ایشان بازخواست می‌کنم و هر که من دشمنش باشم، با او خصومت می‌کنم و هر که با او خصومت کنم، در آتش داخل می‌شود.

این بیان ارزشمند و به راستی تکان دهنده، نه وعده، که وعیدی است بی‌پرده و گویا!

آری، جهنم - که آتش قهر خداست - کسانی را می‌سوزاند که به فرموده رسول خدا صلی الله علیه و آله، توصیه او درباره اهل بیتش را جدی نمی‌گیرند و با او از این راه خصومت می‌کنند.

۱ - فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۱؛ به نقل از: ذخائر العقبی، جلد ۲،

صفحه ۵۵۲؛ صواعق المحرقة، صفحه ۹۰؛ نور الابصار شبلنجی، صفحه ۱۰۳.

در بسیاری از موارد نیز، رسول خدا ﷺ، پیروان و دوستداران اهل بیت (علیهم السلام) را وعده داده‌اند و به عاقبتی نیکو امیدوار ساخته‌اند. از آن جمله:

یک پیمان نجات بخش

إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: مَنْ حَفِظَنِي فِي أَهْلِ بَيْتِي فَقَدْ أَخَذَ عِنْدَ اللَّهِ مَهْدًا.^۱

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: هر کس حق مرا در مورد اهل بیت حفظ و رعایت کند، همانا در نزد خداوند، قرار و پیمانی را به دست آورده است.

برخی از احادیث نیز، هشدارها و آماده باش‌هایی هستند که مسلمانان را به آنچه روی خواهد داد، توجه می‌دهند تا ایشان با چشمانی بازتر و دیدی ژرف‌تر، قدم در راه پیروی از رسول خدا ﷺ بگذارند.

حدیثی که در ذیل آورده‌ایم، نمونه‌ای از این دسته احادیث است:

آزمون دشوار

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّكُمْ سَتَبْتَكَوْنَ فِي أَهْلِ بَيْتِي مِنْ بَعْدِي.^۲

۱- فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۲؛ به نقل از: ذخائر العقبی، صفحه ۱۸؛ صواعق المحرقة، صفحه ۹۰.

۲- فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۱؛ به نقل از: فیض القدير، جلد ۲، صفحه ۵۵۳.

گفتار یکم: مهرورزی به اهل بیت علیهم السلام، برترین توصیه رسول خدا صلی الله علیه و آله * ۱۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: همانا شما، بعد از من، درباره
اهل بیت، یقیناً آزموده خواهید شد!

پایه و شروع مسلمانی

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: ... وَ أَسَاسُ الْإِسْلَامِ، حُبِّي وَ حُبُّ
أَهْلِ بَيْتِي.^۱

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: لِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَ أَسَاسُ الدِّينِ حُبُّنَا
أَهْلَ الْبَيْتِ.^۲

هر چیزی دارای بنیان (یا شروعی) است و بنیان (یا شروع)
اسلام، محبت به اهل بیت علیهم السلام می باشد.

یکی از چهار سؤال ویژه روز جزا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: لَا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ
عَنْ أَرْبَعٍ: عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْتَاهُ، وَ عَنْ جَسَدِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ، وَ عَنْ
مَالِهِ فِيمَا أَنْفَقَهُ وَ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ، وَ عَنْ حُبِّ أَهْلِ الْبَيْتِ.^۳

۱ - فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۷؛ به نقل از: كنز العمال، جلد ۶،
صفحه ۲۱۸، جلد ۷، صفحه ۱۰۳.

۲ - احقاق الحق، جلد ۹، صفحه ۴۰۸؛ به نقل از: لسان الميزان، جلد ۵، صفحه ۳۸۰ (طبع:
حیدرآباد).

۳ - احقاق الحق، جلد ۹، صفحه ۴۰۹؛ به نقل از: مجمع الزوائد، جلد ۱۰، صفحه ۳۴۶ (طبع:
قاهره).

عالم گرانقدر مرحوم قاضی نورالله شوشتری این روایت را در جلد نهم کتاب شریف احقاق الحق

رسول اکرم ﷺ فرمودند: قدم‌های هیچ بنده‌ای در روز قیامت نخواهد جنبید مگر آن که از چهار چیز، مورد پرسش قرار گیرد:

اول آن که عمر خویش را در چه چیز فنا کرد، دوم اینکه بدنش را در چه راهی فرسوده ساخت، سوم آن که مالش را در چه مسیری صرف کرد و از چه مسیری به دست آورد و چهارمین سؤال، درباره «حَبِّ اهل بیت (علیهم‌السلام)» خواهد بود!

بهانه شفاعت

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الزُّمُوا مَوَدَّتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، فَإِنَّهُ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ يَوْمُنَا، دَخَلَ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِنَا...^۱
رسول خدا ﷺ فرمودند: پایبند و ملازم دوستی ما اهل بیت باشید، پس هر که خداوند را ملاقات کند، در حالی که دوستدار ما باشد، به وسیله شفاعت ما، داخل در بهشت خواهد شد.

۱ از منابع متعددی از عاقله، از جمله «مناقب ابن مغازلی»، «ینابیع الموده»، «فرائد السمطين» نیز نقل کرده است.

۱ - «مودت» به دوست داشتنی که آثار عملی و خارجی داشته باشد، اطلاق می‌گردد.

۲ - فضائل الخمسة من الصحاح الستة، جلد ۲، صفحه ۷۹؛ به نقل از: مجمع الزوائد، جلد ۹،

صفحه ۱۷۲.

احقاق الحق، جلد ۹، صفحه ۴۲۸؛ به نقل از: صواعق المحرقة؛ ینابیع الموده.